

tmmob

makina mühendisleri odası

TMMOB
SANAYİ KONGRESİ 2009
BİLDİRİ ÖZETLERİ

11-12 Aralık 2009, Ankara

tmmob
makina mühendisleri odası

Meşrutiyet Mah. Meşrutiyet Cad. No: 19 Kat: 6
Kızılay / ANKARA
Tel: (0312) 425 21 41 ● 444 8 666 Faks: (0312) 417 86 21
e-posta: mmo@mmo.org.tr
<http://www.mmo.org.tr>

Bu yapının yayın hakkı Makina Mühendisleri Odası'na aittir. Kitabın hiçbir bölümü değiştirilemez. MMO'nun izni olmadan kitabın hiçbir bölümü elektronik, mekanik vb. yollarla kopya edilip kullanılamaz.
Kaynak gösterilmek kaydı ile alıntı yapılabilir.

Aralık 2009 / Ankara

Baskı:
Ankamat Matbaacılık Ltd. Şti.
Tel: (0 312) 394 54 94 - 95

SUNUŞ

Ülkemizde ve dünyada devam eden ve her geçen gün derinleşen kapitalizmin krizi en başta çalışan ve üreten kesimler ile küçük ölçekli işletmeleri vurmuştur.

Türkiye ekonomik krizden en fazla etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. 2008'in ortalarında başlayan bunalım, üretimin küçülmesi ile etkisini göstermiştir. Kriz, Şubat 2009'da dibe vurmuş, sonra bir çıkış göstermiş, ancak üretim ve ihracatta önemli darboğazlar ortaya çıkmıştır. Bu süreçte yatırımlar azalmış, sanayide işsizlik %23'e kadar tırmanmıştır. Bazı alt sektörlerde %40'lara varan üretim düşüşü sanayinin sorunlarını da açığa çıkarmıştır.

İşte tam bu dönemde ekonomik krizin dünya ve Türkiye sanayi üzerindeki etkilerini ele alıp incelemek yaşamsal bir konu olmaktadır. TMMOB Sanayi Kongresi 2007'de ele alınan konular halen güncelliğini korumaktadır. Kalkınma, refah ve istihdam odaklı bir sanayi yapılanması, her zamankinden daha acil olarak ülkenin gündemindedir. Dünya konjonktürü de buna uygun koşulları içermektedir. Planlama politikası ve bu politika sonucunda sanayi sektörünün öncelikleri ortaya konulmalıdır. Destekler ve teşvikler hem sektörel hem de bölgesel düzeyde ele alınmalı, öncelikli sanayi alt sektörleri tartışmaya açılmalıdır.

"Dünya Ekonomik Krizi ve Türkiye Sanayinin Yeniden Yapılanması Planlamada Model Önerileri İstihdam Öncelikli ve Bölgesel Kalkınma" başlığında düzenlenecek TMMOB Sanayi Kongresi 2009 bu bağlamda ele alındığında önemli bir tartışma ve öneriler sunma platformuna dönüşecek ve kamuoyuna uygulanabilir tezler sunabilecektir.

Bu kitap Kongre'ye sunulan bildirilerin özetlerinden oluşmaktadır. Kongredeki tartışma ve katkıların yer aldığı bölümler ile birlikte bildiri tam metinleri daha sonra basılacak Bildiriler Kitabı'nda toplanacak ve kamuoyu ile paylaşılacaktır.

TMMOB Sanayi Kongresi 2009'un üreten, sanayileşen, demokratikleşen ve hakça bölüşen bir Türkiye mücadelesine önemli katkılar sunmasını diliyoruz. Kongrenin hazırlanmasında emeği geçen Düzenleme Kurulu'na, Yürütme Kurulu'na, oturma yöneticilerine, bildiri sunanlara ve katılımcılara teşekkürlerimizi sunarız.

***TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu***

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Mehmet SOĞANCI.....	TMMOB
Alaeddin ARAS	TMMOB
Burçak KARAMAN UYSAL	Çevre MO
E.Orhan ÖRÜCÜ	Elektrik MO
Yaşar ÜZÜMCÜ	Gıda MO
Özkan TALAY.....	Harita K MO
Levent DARI.....	İnşaat MO
Arslan ÇINAR.....	Jeofizik MO
Hakkı ATIL.....	Jeoloji MO
Osman ÖZGÜN.....	Kimya MO
Ayşen ERTEN.....	Maden MO
Hüseyin SAVAŞ	Metalurji MO
Mustafa ARTAR	Peyzaj MO
Tutku DOĞAN.....	Şehir PO
Melike Anıl YÜKSEL	Tekstil MO
Fatih TAŞDÖĞEN.....	Ziraat MO
Emin KORAMAZ.....	Makina MO
Şuayip YALMAN	Makina MO
Ali Ekber ÇAKAR	Makina MO
Tahsin AKBABA	Makina MO
Mustafa YAZICI.....	Makina MO
Baki ÇINAR	Makina MO
A. Selçuk SOYLU.....	Makina MO
Şayende ARAS YILMAZ.....	Makina MO
Bünyamin AYDIN	Makina MO
Osman TEZGİDEN	Makina MO
Barış LEVENT	Makina MO
Çağdaş AKAR	Makina MO
Harun ERPOLAT	Makina MO
Bedri TEKİN.....	Makina MO
Hüseyin ATICI	MMO Adana
Müfit GÜLGEÇ.....	MMO Ankara
Mustafa KARAMAN.....	MMO Antalya
Remzi ERİŞLER.....	MMO Bursa
Hüseyin HADIMLI	MMO Denizli
Hakan SUBAŞI.....	MMO Diyarbakır

F. Oğuzcan ELÇİN	MMO Edirne
R. Erhan KUTLU	MMO Eskişehir
Ali PERİ	MMO Gaziantep
İlter ÇELİK	MMO İstanbul
Mehmet ÖZSAKARYA	MMO İzmir
Ramazan BIYIKLI	MMO Kayseri
Çınar ULUSOY	MMO Kocaeli
İsmail ÖZKARAKAYA	MMO Konya
Naci ERÇOLAK	MMO Mersin
Kadir GÜRKAN	MMO Samsun
O.Gökhan BALI	MMO Trabzon
Atıf METE	MMO Zonguldak

KONGRE YÜRÜTME KURULU

Ali Ekber ÇAKAR	Makina MO
Yavuz BAYÜLKEN	Makina MO
S. Melih ŞAHİN	Makina MO
Oğuz TÜRKYILMAZ	Makina MO
Yunus YENER	Makina MO
Osman SERTER	Makina MO
Dinçer METE	Makina MO
Emin G. UYSAL	Makina MO
Orhan ÖRÜCÜ	Elektrik MO
Yusuf SONGÜL	Gıda MO
Nadir AVŞAROĞLU	Maden MO
Fatih TAŞDÖĞEN	Ziraat MO
Prof. Dr. Korkut BORATAV	Ankara Üniv.
Prof. Dr. İşaya ÜŞÜR	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Aziz KONUKMAN	Gazi Üniv.
Prof. Dr. Hayri KOZANOĞLU	Marmara Üniv.
Prof. Dr. Oktar TÜREL	ODTÜ

KONGRE SEKRETERİ

Emin G. UYSAL	MMO
---------------------	-----

TMMOB SANAYİ KONGRESİ 2009 PROGRAMI

1. GÜN : 11 ARALIK 2009 CUMA

09.00-10.00

KAYIT

10.00-11.30

AÇILIŞ KONUŞMALARI

11.30-11.45

KAHVE ARASI

1. OTURUM

AÇILIŞ OTURUMU

Oturum Başkanı:

Emin KORAMAZ

Makina MO Yönetim Kurulu Başkanı

11.45-12.30

Çerçeve Sunum: Küresel Kriz ve Sanayi

Prof. Dr. Hayri KOZANOĞLU

Marmara Üniv. İktisat Böl. (End. Müh.)

12.30-13.30

YEMEK ARASI

2. OTURUM

KRİZ SÜRECİNDE DÜNYA EKONOMİSİ VE YENİ EĞİLİMLER

Oturum Başkanı:

Musa ÇEÇEN

Elektrik MO Yönetim Kurulu Başkanı

13.30-14.00

Küresel Krizde Yeni Güç Dengeleri ve Emperyalizm

Prof. Dr. İzzettin ÖNDER

İstanbul Üniv. İktisat Fak. Maliye Böl.

14.00-14.30

Finansal Krizde Teknolojinin Rolü

Prof. Dr. Hacer ANSAL

Işık Üniv. Fen Ed. Fak. İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü
(İnş. Müh.)

Cumhur EKİNCİ

İstanbul Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi

14.30-15.00

Küresel Kapitalizmin Krizi: Bir Dönüşüm mü?

Prof. Dr. İşaya ÜŞÜR

Gazi Üniv. İİBF. Ekonomi Böl.

15.00-15.15

KAHVE ARASI

3. OTURUM KRİZDE TÜRKİYE SANAYİNİN DURUMU VE GELECEĞİ - I

Oturum Başkanı: Mehmet TORUN
Maden MO Yönetim Kurulu Başkanı

15.15-15.45 Kriz Sonrası Ortamda Uluslararası İş Bölümü ve
Türkiye Sanayi
Prof. Dr. Aziz KONUKMAN
Gazi Üniv. İİBF. İktisat Böl.,
Rahmi Aşkın TÜRELİ
Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)

15.45-16.15 Krizin Türkiye İmalat Sanayi Üzerine Etkileri
Prof. Dr. Nesrin SUNGUR,
Dr. Ercan SARIDOĞAN
Marmara Üniv. İktisat Böl.

16.15-16.30 KAHVE ARASI

4. OTURUM KRİZDE TÜRKİYE SANAYİSİNİN DURUMU VE GELECEĞİ - II

Oturum Başkanı: Atakan GÜNAY
Gıda MO Yönetim Kurulu Başkanı

16.30-17.00 2001 Krizinden Günümüze İmalat Sanayi Yatırımlarının
Bölgesel Analizi
Mustafa SÖNMEZ
Araştırmacı, Yazar, İktisatçı

17.00-17.30 Yeniden Planlı Ekonomiye Dönüş, Üretim, Yatırım ve
Finansman Destekleri ile Sanayileşme
Prof. Dr. Çağlar GÜVEN
ODTÜ End. Müh. Böl. (Elektrik Müh.)

2 GÜN : 12 ARALIK 2009 CUMARTESİ

5. OTURUM ALAN ÇALIŞMALARINA YÖNELİK PANEL VE ÖZEL OTURUMLAR

Oturum Başkanı: H. Serdar HARP
İnşaat MO Yönetim Kurulu Başkanı

10.00-10.45 Alan Çalışması I: Türkiye Sanayinde Öncelikli Sektörler ve Bölgesel Kalkınma Yaklaşımı
Yavuz BAYÜLKEN, Cahit KÜTÜKOĞLU

10.45-11.30 Alan Çalışması II: Türkiye’de Kalkınma ve İstihdam Odaklı Sanayileşme İçin Planlama Önerileri
Yavuz BAYÜLKEN, Cahit KÜTÜKOĞLU

11.30-11.45 KAHVE ARASI

6. OTURUM PLANLAMA OLGUSU VE TÜRKİYE SANAYİNİN ÖYKÜSÜ

Oturum Başkanı: Ali Fahri ÖZTEN
Harita ve Kadastro MO Yönetim Kurulu Başkanı

11.45-12.45 Planlı Dönem ve Planlı Dönemden Çıkışta Türkiye Sanayinin Öyküsü (1961-1980) ve (1980-2008)
Prof. Dr. Bilsay KURUÇ,
İktisatçı

12.45-13.45 YEMEK ARASI

7. OTURUM FORUM: TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Oturum Başkanı: Ali Ekber ÇAKAR
13.45-15.30 Makina MO Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi

İÇİNDEKİLER

1. OTURUM

AÇILIŞ OTURUMU 1

Çerçeve Sunum: Küresel Kriz ve Sanayi
Prof. Dr. Hayri KOZANOĞLU..... 3

2. OTURUM

KRİZ SÜRECİNDE DÜNYA EKONOMİSİ VE YENİ EĞİLİMLER 5

Küresel Krizde Yeni Güç Dengeleri ve Emperyalizm
Prof. Dr. İzzettin ÖNDER..... 7

Finansal Krizde Teknolojinin Rolü
Prof. Dr. Hacer ANSAL, Cumhuriyet EKİNCİ 9

Küresel Kapitalizmin Krizi: Bir Dönüşüm mü?
Prof. Dr. İşaya ÜŞÜR 11

3. OTURUM

KRİZDE TÜRKİYE SANAYİNİN DURUMU VE GELECEĞİ - I 13

Kriz Sonrası Ortamda Uluslararası İş Bölümü ve Türkiye Sanayi
Prof. Dr. Aziz KONUKMAN, Rahmi Aşkın TÜRELİ 15

Krizin Türkiye İmalat Sanayi Üzerine Etkileri
Prof. Dr. Nesrin SUNGUR, Dr. Ercan SARIDOĞAN..... 17

4. OTURUM

KRİZDE TÜRKİYE SANAYİSİNİN DURUMU VE GELECEĞİ - II 21

2001 Krizinden Günümüze İmalat Sanayi Yatırımlarının Bölgesel Analizi
Mustafa SÖNMEZ 23

Yeniden Planlı Ekonomiye Dönüş, Üretim, Yatırım ve Finansman
Destekleri ile Sanayileşme
Prof. Dr. Çağlar GÜVEN..... 27

5. OTURUM

ALAN ÇALIŞMALARINA YÖNELİK PANEL VE ÖZEL OTURUMLAR..... 29

Alan Çalışması I: Türkiye Sanayinde Öncelikli Sektörler ve Bölgesel Kalkınma Yaklaşımı

Yavuz BAYÜLKEN, Cahit KÜTÜKOĞLU..... 31

Alan Çalışması II: Türkiye’de Kalkınma ve İstihdam Odaklı Sanayileşme İçin Planlama Önerileri

Yavuz BAYÜLKEN, Cahit KÜTÜKOĞLU..... 35

6. OTURUM

PLANLAMA OLGUSU VE TÜRKİYE SANAYİNİN ÖYKÜSÜ 39

Planlı Dönem ve Planlı Dönemden Çıkışta Türkiye Sanayinin Öyküsü (1961-1980) ve (1980-2008)

Prof. Dr. Bilsay KURUÇ 41